

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจ
ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

**RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP
OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS' JOB SATISFACTION IN
PHRAPARIYATTIDHAM SCHOOL OF GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT IN LOEI PROVINCE**

พระลัง ชวโณ (ทัมมะสอน)

นิสิตสาขาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

PraLang Chawano (Dhammasorn)

Mahachulalongkorn Buddhist University, Loei Religious College

Corresponding Author E-mail: chawano.lang@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 118 รูป/คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิโดยใช้โรงเรียนแล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่เหลือมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; การปฏิบัติงานของครู; โรงเรียนพระปริยัติธรรม;

Abstract

The purpose of this research was to examine the relationship between the transformational leadership of the administrators and the job satisfaction of the teachers in Phrapariyattidhamma schools for general education department in Loei province. The samples were administrators and teachers of Phrapariyattidhamma Schools for General Education in Loei province in the academic year 2020, consisting of 118 people, obtained via the random sampling method, then using the simple random sampling according to the proportion of the population in the group. The tool used for data collection was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research results were the relationship between the transformational leadership of the administrators and the job satisfaction of the teachers in Phrapariyattidhamma schools for General Education in Loei province was positively related at high level at a statistically significant level of .01. Moreover, it was found that the intellectual stimulation positively correlated with job satisfaction of the teachers in Phrapariyattidhamma schools for General Education in Loei province at a moderate level. Others aspects of the administrators' transformational leadership were found related to the teachers' job satisfaction at a high level.

Keywords: Transformational Leadership; Teacher's Job; Phrapariyattidhamma School;

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบัน โลกอยู่ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างสูง รัฐบาลมีภาระความรับผิดชอบที่จะต้องพัฒนาประเทศให้ตามประเทศอื่น ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคเดียวกัน และในระดับนานาชาติให้ทัน และก้าวล้ำหน้าประเทศต่าง ๆ การพัฒนาประเทศสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งให้เกิดคุณภาพ โดยมุ่งหวังให้พัฒนาการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จำต้องอาศัย กำลังคนเป็นสำคัญ เพราะคนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ากว่าทรัพยากรใด ๆ ทั้งสิ้น แต่คนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต คนไทยทุกคน มินิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต แสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554)

การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นการจัดการศึกษาตามสภาพจริง โดยมีพระภิกษุเป็นผู้มีอำนาจบริหารจัดการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน บูรณาการกับศาสตร์ พระพุทธศาสนา จัดการเรียนการสอนวิชาทางโลกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าด้วยกัน ผู้เรียนคือ พระภิกษุสามเณรเป็นส่วนใหญ่ การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรมีความน่าเชื่อถือตามนโยบายรัฐบาล พล.เอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา คือ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยนำแนวคิดยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 เข้ามาบริหารจัดการ “การปฏิรูปการศึกษา” จึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับ ทุกภาคส่วน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ และจะสำเร็จได้ก็ต้องด้วย การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พร้อมรับกับความท้าทายความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในการทำงานของครูต่างเป็น ตัวสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันเป็น ยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำและผู้ประสานงานในการบริหาร ทั้งนี้ การใช้ภาวะผู้นำที่ชาญฉลาดจะส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงานยอม อุทิศตนเพื่อการทำงาน เกิดความรู้สึกละ และที่เจตคติที่ดีต่องานที่ทำ มีความกระตือรือร้นมีความสุขในการทำงาน และยอมอุทิศตนเพื่องานจากความสำคัญ ของผู้บริหารสถานศึกษา จะพบว่า ในกระบวนการทำงานนั้น ประกอบด้วย บุคลากร ซึ่งก็คือครูผู้สอนใน โรงเรียนที่ต่างก็มีความรู้สึกนึกคิดในหลาย ๆ ทรรศนะ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะ ในการบริหาร มีภาวะผู้นำที่ ชาญฉลาด เพื่อที่จะโน้มน้าวจิตใจให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานตาม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน (ชโรบล เฉียง กลาง และสมหญิง จันทุไทย, 2563: 93)

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

สมมุติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

วิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งหมด 327 รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตาราง Krejcie & Morgan ได้จำนวน 118 รูป/คนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิโดยใช้โรงเรียน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบ โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยจำแนกออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย การระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน การให้การสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล การถือฤกษ์การยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม การกระตุ้นทางปัญญา การเป็นแบบอย่าง ที่เหมาะสม และการคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert's Scale) และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างขอบเขตของการวิจัย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert's Scale)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่เหลือมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่เหลือมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ในประเด็นความสัมพันธ์ที่ปรากฏว่าอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารได้แสดงออกถึงพฤติกรรมกรรมการสร้างการยอมรับการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่การชี้ถึงประเด็นความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนการทำงาน อธิบายเกี่ยวกับ

แนวทางปฏิบัติให้เห็นภาพที่ชัดเจน อธิบายกระบวนการทำงานเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงให้ทุกคนได้รับรู้ และเข้าใจ สอดคล้องกับ ธันตกร ไชยมงคล (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียน บางละมุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ความก้าวหน้าในงาน ความ รับผิดชอบ ความสำเร็จในงาน การยอมรับนับถือ และลักษณะงาน ที่ปฏิบัติ และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ในขณะที่ การกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกระตุ้น ทางปัญญาเป็นเรื่องที่อาจจะไม่ง่ายนักที่จะทำให้ครูผู้สอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นผู้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนวทางแก้ปัญหา เพราะส่วนมากผู้บริหารเป็นเจ้าอาวาส จึงถนัดรับคำสั่ง หรือรออุปราถนาพระผู้ใหญ่ นั้นเอง สอดคล้องกับ ชโรบล เถียงกลาง และสมหญิง จันทรุไทย (2563: 87) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนศูนย์ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่เหลือ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรหาแนวทางในการกระตุ้นให้ ครูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาของโรงเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมุติฐาน การเปลี่ยนกรอบ (Reframing) การมองปัญหา และการเผชิญกับสถานการณ์เก่า ๆ ด้วยวิธีทางใหม่แบบ ใหม่ ๆ มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ๆ ผู้นำมีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดและ เหตุผล และไม่วิจารณ์ความคิดของผู้ตาม แม้ว่ามันจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้นำ

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารควรแสดงออกในการยอมรับนับถือ ให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการพัฒนาผู้ตามผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสัมฤทธิ์ผลและเติบโตของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิผลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

องค์ความรู้ที่ได้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและสมมุติฐานของสมาชิกในองค์กร และสร้างความผูกพันในการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ขององค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม แต่ผลกระทบของอิทธิพลนั้นเป็นการให้อำนาจแก่ผู้ตามให้กลับมาเป็นผู้นำ และเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงหน่วยงานในกระบวนการ การเปลี่ยนแปลงองค์กร ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จึงถูกมองว่าเป็นกระบวนการร่วมและเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้นำในระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานย่อยขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่เหลือมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

เอกสารอ้างอิง

ชโรบล ฉะยงกลาง และสมหญิง จันทุไทย. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*. 7 (7). 87 – 104.

ฉันทกร ไชยมงคล. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). *แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559*. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
นายกรัฐมนตรี.